

مقدمه:

کیت تشخیصی مالتیپلکس ریل تایم آنفلوآنزا A، B، و کرونا ویروس جدید بصورت تشخیص کیفی عامل COVID19، آنفلوآنزا Real-time PCR (RT-qPCR)، به منظور تشخیص افتراقی ویروسهای SARS-CoV-2، آنفلوآنزا A و آنفلوآنزا B و یک کنترل داخلی اندوژن، در نمونه های سوآب اُروفاژنژال، سوآب نازوفارنژال در چهار کانال فلورسانس سبز، زرد، نارنجی و قرمز در دستگاه Real-time cycler استفاده می شود.

اساس روش:

تشخیص بوسیله کیت مالتیپلکس ریل تایم آنفلوآنزا A، B و کرونا ویروس جدید بصورت تشخیص کیفی عامل COVID19، آنفلوآنزا A و آنفلوآنزا B به روش Multiplex Reverse-transcription Probe based Real-time PCR (RT-qPCR) انجام می شود. این واکنش بصورت یک Multiplex TaqMan Assay می باشد که با بهره گیری از چهار رنگ فلورسانس مختلف قادر به تمایز محصول حاصل از تکثیر سه ویروس مذکور و یک ژن کنترل داخلی میباشد. در این تست سیگنال اختصاصی ویروس SARS-CoV-2 در کانالهای نارنجی و سبز، ویروسهای آنفلوآنزا A و آنفلوآنزا B در کانال زرد و کنترل داخلی اندوژن در کانال قرمز فرانت می شوند. لازم به ذکر است که برای تشخیص ویروس SARS-CoV2، توپلهای الیگونوکلوئیدی برای زنجهای N و RdRp این ویروس و برای آنفلوآنزا A ژن M2 و آنفلوآنزا B ژن NP طراحی شده اند. به علت توان فرانت زنگی اکثر دستگاه های Real-time cycler، پروب های اختصاصی هر دو نوع آنفلوآنزا با یک رنگ (HEX/JOE/VIC)، لیدل شده اند.

آماده سازی نمونه: ماده ژنتیکی ویروس که بعنوان الگو در واکنش RT-Real Time PCR مورد استفاده قرار می گیرد را با استفاده از کیتهای ستونی و ماگنتیک استخراج RNA ویروسی که مورد تایید آزمایشگاه مرجع سلامت و اداره کل تجهیزات پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد استخراج و تخلیص نمایید.

محتویات کیت:

محتویات کیت به شرح جدول ذیل می باشد.

نام محلول	رنگ لیدل	تعداد ویال در کیت ۹۶ تستی	حجم (میکرولیتر)
qPCR Mix	آبی	۱	۱۱۰۰
Enzyme Mix	سبز	۱	۱۰۰
Positive Control	قرمز	۱	۱۰۰
Negative Control	زرد	۱	۱۰۰

شرایط نگهداری:

- این کیت می بایست در ۱۵- تا ۲۵- °C نگهداری شود.
- مدت زمان استفاده این کیت ۱۲ ماه بوده که تاریخ انقضاء بر روی کیت درج گردیده است.
- در حین مراحل حمل و نقل، کیت را می بایست در کنار یخ خشک یا Ice pack حمل نمود و بلافاصله پس از دریافت کیت در دمای ۱۵- تا ۲۵- °C نگهداری شوند.

نکات:

- محلول های هر کیت را در واکنش های مجزا استفاده نمایید و محتویات کیت ها با لات نامبر متفاوت را میکس ننمایید.
- از استفاده کیت بعد از انمام تاریخ انقضاء خودداری کنید.

دستگاه های Real-time cycler:

دستگاههای Real-time cycler مورد نیاز، برای بکار گیری کیت، باید دارای چهار کانال رنگی مجزا بانوایی فرانت سیگنالهای فلورسانس در طیف های سبز، زرد، نارنجی و قرمز باشد. این کیت بر روی دستگاه های Rotor-Gene Q، Qiagen، (المان، LightCycler®96، (المان، Bio Molecular Systems) MIC و (استرالیا) مورد ارزیابی و تایید قرار گرفته است.

سایر مواد و وسایل مورد نیاز:

- کیت استخراج RNA
- BSLII biosafety cabinet و PCR workstation
- سانتریفیوژ رو میزی
- سمپلرهای متغیر در محدوده های ظرفیتی مختلف
- سر سمپلرهای فیلتر دار RNase/DNase Free در محدوده های مختلف
- میکروتیوب/لیت استریپ های مخصوص DNase/Real-time cycler
- میکروتیوب های ۱.۵ میلیلیتری RNase/DNase Free
- دستکش بدون پودر استریل

اقدامات احتیاطی:

- نکته مهم: استفاده از این محصول تنها برای افراد آموزش دیده کار در آزمایشگاه تشخیص مولکولی مجاز می باشد.
- این کیت تنها برای In Vitro Diagnosis می باشد. الزاماً قبل از استفاده دستورالعمل کیت را با دقت مطالعه فرمایید.
  - از روپوش مخصوص و دستکش لاتکس بدون پودر در هنگام انجام کلیه فرایندها استفاده شود. و در مرحله PreAnalytic عینک محافظ، گان یک تکه، ماسک N95 استفاده شود.
  - در کلیه مراحل کار اعم از استخراج و یا انجام RT-qPCR، آزمایش از نوک سمپلرهای فیلتر دار عاری از DNase و RNase استفاده شود.
  - اصول ایمنی زیستی مربوطه جهت کار در قسمت Pre-PCR رعایت شود.
  - کلیه نمونه های عفونی و نیز مواد شیمیایی بر اساس دستورالعمل دفع پسامند آزمایشگاه حاضر، دفع گردند.
  - در صورت پاشیدن مواد و یا معرفیا بر روی سطوح، با استفاده از محلول های دیسفنکت همچون هیپوکلریت ۰.۵ درصد گند زدایی گردند.
  - از تماس پوست، چشم و غشاء مخاطی با نمونه ها و معرفیا جداً پرهیز شود و در صورت رخ دادن تصادفی چنین اتفاقی، محل مربوطه را با مقادیر فراوان آب شستشو داده و بلافاصله اقدامات پزشکی مورد نیاز را دنبال نمایید.

دستورالعمل استفاده:

شرایط نمونه های مورد نیاز

نمونه مورد نیاز برای این آزمایش، نمونه های تنفسی شامل: سوآبهای اُروفاژنژال/ اُروفاژنژال (در محیط VTM) می باشد. نمونه های اخذ شده را میتوان تا ۲۴ ساعت در ۲ تا ۸ درجه سانتیگراد نگهداری نمود. نمونه می بایست در زمانی کمتر از ۱۲ ساعت از نمونه گیری به آزمایشگاه ارجاع شود. برای مدت زمان طولانی تر نمونه ها باید در ۲۰- تا ۸۰- درجه سانتیگراد فریز شوند و در حالت فریز شده به آزمایشگاه انتقال یابند.

دستورالعمل نمونه برداری نازوفارنژال (Nasopharyngeal swab)

ابتدا سوآب را به آرامی وارد بینی کرده تا به سطح نازوفارنکس خلفی برسد. سوآب را به مدت ۲-۳ ثانیه در جای خود بگذارید و سپس به مدت ۱۰-۱۵ ثانیه کاملاً دور خود بچرخانید. پس از اتمام بلافاصله سوآب را داخل محلول VTM قرار دهید. اطمینان حاصل کنید سوآب کاملاً داخل محلول غوطه ور باشد.

دستورالعمل نمونه برداری اُروفاژنژال (Oropharyngeal swab)

سوآب را در ناحیه خلفی حلق و نواحی لوزه قرار دهید. سوآب را روی هر دو ستون لوزه و ناحیه خلفی حلق بمالید (از لسن دندان ها، زبان و لوزه خودداری کنید). سپس سوآب را بلافاصله داخل محلول VTM منتقل کنید.

آماده سازی مواد و انجام تست RT-qPCR

یک ست از مواد مورد نیاز را از فریزر خارج نموده و پس از ذوب کردن بوسیله ورتکس، مخلوط و سپس بطور مختصر سانتریفیوژ نمایید.

مخلوط واکنش (Reaction Mix) را بصورت زیر تهیه کنید:

- به منظور تهیه مخلوط اصلی واکنش (Master Mix) به ازای هر نمونه، مقدار ۱۱ میکرولیتر از qPCR Mix و ۱ میکرولیتر از Enzyme Mix را به یک تیوب ۱.۵ میلی لیتری RNase/DNase free بیافزایید. سپس محتویات تیوب را بمدت ۳ تا ۵ ثانیه ورتکس نموده و سپس بطور مختصر به مدت ۵ تا ۷ ثانیه سانتریفیوژ کنید.
- تیوب، استریپ، یا پلینتهای مختص دستگاه Real-time cycler مورد استفاده را بر روی Cooling Block مخصوص قرار داده و به هر تیوب واکنش مقدار ۱۲ میکرولیتر از مخلوط فوق را اضافه نمایید.
- مقدار ۸ میکرولیتر از RNA استخراج شده مربوط به هر بیمار و ۸ میکرولیتر کنترل های مثبت و ۸ میکرولیتر کنترل منفی را به تیوبهای مربوط به خود بیفزایید.
- در میکروتیوب های واکنش را بنبندید و در میکروفیوژ مخصوص استریپ، Spin کنید. سپس نمونه ها را در داخل Real-time cycler قرار داده و پروفایل دمایی را اعمال کنید.

نکات زیر را جهت بازده بیشتر فرایند کار رعایت نمایید

- از فریز و دفریز کردن نمونه پرهیز کنید.
- ذوب و یخ زدن های متوالی و بیش از ۳ بار محتویات کیت میتواند منجر به کاهش کیفیت مواد و واکنشگرهای شیمیایی شود و نتایج نهایه را تحت تاثیر قرار دهد.
- ملزومات مصرفی RNase-free و DNase-Free را استفاده نمایید.
- از بافر های منقشی شده استفاده نکنید.
- استفاده از الزامات ایمنی مانند ماسک و عینک محافظ و دستکش در حین کار ضروری می باشد.

پروفایل دمایی انجام واکنش

- به منظور برنامه دهی به دستگاه، به بروشور اختصاصی نرم افزار دستگاه مراجعه نمایید.
- چهار کانال فلورسانس مربوط به رنگهای سبز، زرد، نارنجی و قرمز دستگاه را فعال نموده و پروفایل دمایی زیر را اعمال نمایید:

#	مرحله	دما	مدت زمان	تعداد سیکلها
۱	نسخه برداری معکوس	۵۰ درجه سانتیگراد	۱۰ دقیقه	۱
۲	دناوراسیون	۹۵ درجه سانتیگراد	۳ دقیقه	۱
	دناوراسیون	۹۵ درجه سانتیگراد	۱۰ ثانیه	
	اتصال ساخت محصول	۶۱ درجه سانتیگراد	۳۰ ثانیه	
	دناوراسیون	۹۵ درجه سانتیگراد	۱۰ ثانیه	
	اتصال ساخت محصول	۶۰ درجه سانتیگراد	۲۵ ثانیه	
	دناوراسیون	۹۵ درجه سانتیگراد	۱۰ ثانیه	
	خنک سازی	۳۷ درجه سانتیگراد	۳۰ ثانیه	

تفسیر نتایج:

با استفاده از نرم افزار دستگاه Real-time PCR نتایج حاصل را به نحو ذیل آنالیز نمایید:

- سیگنال فلورسانس ویروس SARS-CoV-2 در کانال نارنجی (TexasRed/ROX) برای ژن اصلی (N) و کانال سبز (FAM) برای ژن تاییدی (RdRp) مشاهده می شود. در صورتی که نمونه دارای سیگنال فلورسانس نارنجی و سبز با Cq < 36 باشد، نمونه از نظر SARS-CoV-2 مثبت تلقی می شود.
- سیگنال فلورسانس ویروس آنفلوآنزا A و B در کانال زرد (HEX/JOE/VIC) شناسایی می شود: در صورتی که نمونه دارای سیگنال فلورسانس زرد با Cq < 36 (Cycle of quantification) باشد، آنفلوآنزا مثبت تلقی می شود.
- سیگنال فلورسانس کنترل داخلی (IC) اندوژن در کانال قرمز (Cy5) شناسایی می شود. شاخص Cq مربوط به کنترل داخلی یک نمونه نباید بیش از ۳۳ باشد. در صورت Cq > ۳۳، انجام واکنش از مرحله استخراج می بایست تکرار گردد و در صورت تکرار نتیجه ضعیف IC، نمونه گیری مجدد از بیمار نیاز است.
- قرانت سیگنال فلورسانس کانال های نارنجی، سبز و زرد نشان دهنده عفونت هم زمان ویروس های آنفلوآنزا و کرونا است.

نکته: به دلیل پایین بودن شدت فلورسانس ناشی از رنگ Cy5، در برخی از پلتفرمهای دستگاه های Real-time cycler ممکن است سیگنال فلورسانس این رنگ در محدوده زیر ۳۳ دیده شود و Curve واضح عدم ماده Cq منظور نگردد. در این موارد به شکل منحنی دقت شود و Cq بطور چشمی بررسی گردد که زیر ۳۳ باشد.

*نمونه کنترل مثبت باید دارای شاخص Cq کمتر از ۳۰ در هر سه کانال رنگی سبز، زرد، نارنجی و قرمز باشد (Cq < 30). در غیر اینصورت ران کاری نیازمند تکرار است.

*نمونه کنترل منفی باید فاقد Cq در هر چهار کانال رنگی باشد و یا شاخص Cq مربوط به کنترل منفی در کانالهای مذکور باید > 36 باشد. در غیر اینصورت ران کاری نیازمند تکرار است.

نوع ویروس	سیگنال فلوروسانس	Cq مجاز
ویروس SARS-CoV-2	کانال نارنجی (TexasRed/ROX)	Cq < 36
	و سبز (FAM)	
ویروس آنفلوآنزا (A/B)	کانال زرد (HEX/JOE/VIC)	Cq < 36
کنترل داخلی (IC) اندوژن	کانال قرمز (Cy5)	Cq < 33

نکته: با عنایت به اینکه واریانت های جدید ویروس SARS-CoV-2 دارای تغییرات در ژن S هستند و پروب های موجود در کیت برای نواحی اختصاصی برای ژن های N و RdRp طراحی شده اند، از لحاظ علمی این کیت تمام واریانت های شناخته شده ویروس کرونا را شناسایی می کند. از جمله واریانت های کلاسیک، آلفا، بتا، گاما، دلتا و ...

با این حال توانایی کیت در تشخیص واریانت های جدید و شایع در دو سطح in silico و نیز آزمایشگاهی تعیین گردیده است. در حالت in silico، توپلهای الیگونوکلوئیدی طراحی شده برای ویروس SARS-CoV-2 پایگاه نوکلئوتیدی NCBI مورد BLAST قرار گرفتند و نتایج مشخص نمود که پرایمر پروب های طراحی شده قادر است بطور کامل و Full match به توالی های تعیین شده در تمامی واریانت های شناخته شده از جمله ووهان، D614G، آلفا، بتا، گاما و دلتا، لامدا، مو و .. متصل می شود.